

Geliş Tarihi / Received Date
05.09.2022Kabul Tarihi / Accepted Date
23.02.2023

Pandemi (COVID-19) Sürecinde Sosyal Hizmette Uzaktan Eğitimin Sosyal Çalışmacı Adaylarının Alan ve Program Yeterliklerine Etkisi¹

The Effect of Distance Education in Social Work on Field and Program Competencies of Social Worker Candidates during the Pandemic (COVID-19) Process

Erol KARACA²

Öz

Bu çalışmanın temel amacı, sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin pandemi sürecinde deneyimledikleri uzaktan eğitimin sosyal hizmet mesleğinin gerektirdiği alan ve program yeterliklerini nasıl etkilediğini saptamaktır. Bu temel amaç doğrultusunda sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin pandemi sürecinde alan ve program yeterlik algı düzeylerinin nasıl olduğu ve bu algı düzeylerini etkileyen değişkenlerin neler olduğu araştırılmıştır. Karşılaştırmalı türden ilişkisel tarama modelinde olan bu araştırmanın katılımcılarını; 2021-2022 öğretim yılında Sosyal Hizmet Lisans Programlarında öğrenim gören 414 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde araştırma evrenini oluşturan sayıya göre %95 güven düzeyi ve %5 kabul edilebilir hata payına karşılık gelen sayı ile ölçekteki madde sayısının 5 katına karşılık gelen sayı esas alınmıştır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen ve iki bölümden oluşan “Sosyal Hizmet Bölümü Alan ve Program Yeterlikleri Algı Ölçeği” (SHBAPYAÖ) ile toplanmıştır. Ölçeğin birinci bölümünde öğrencilerin kişisel ve demografik bilgileri ile uzaktan eğitime ve uzaktan sosyal hizmet eğitimine ilişkin tutumlarını saptamaya yönelik 15 soru, ikinci bölümünde ise sosyal hizmet bölümünün alan ve program yeterliklerine ilişkin Kesinlikle Katılıyorum=1’den Kesinlikle Katılmıyorum=5’e kadar beş seçenek içeren 5’li Likert tipi 17 madde yer almaktadır. Verilerin analizinde SPSS 21.00 istatistik paket programı kullanılmıştır. SHBAPYAÖ’nün aynı niteliği ölçen maddelerden oluşup oluşmadığını anlamak için açımlayıcı faktör analizi ve varimax rotasyon tekniğinden yararlanılmıştır. SHBAPYAÖ’nün güvenilirlik katsayısı Cronbach α formülüyle, ölçekteki her bir maddeye verilen tepki ile ölçekten alınan toplam puan arasındaki ilişki ise Madde-Toplam Korelasyonu tekniğiyle hesaplanmıştır. Türkiye’de sosyal hizmet eğitimi alan öğrencilerin alan ve program yeterlik algıları tüm ölçek bazında ortalanca, mod ve aritmetik ortalama kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırma bulguları araştırmada verilerin toplanmasında kullanılan ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu, uzaktan eğitim sürecinin

¹ Bu araştırma için Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’nun 02.03.2022 tarih ve 252473 protokol sayılı olumlu kararı ile etik izin alınmıştır.

²Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, Eskişehir/TÜRKİYE, E-mail: erolkaraca@anadolu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-3620-7148

sosyal çalışmacı adaylarının alan ve program yeterlik algılarını etkilediğini ve yaş, sosyal çalışma eğitimini uzaktan almaktan duyulan memnuniyet, uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve araçların yararı ve etkinliği konusundaki görüşlerin sosyal çalışma öğrencilerinin alan ve program yeterlik algılarını etkileyen önemli değişkenler olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Uzaktan eğitim, Uzaktan sosyal hizmet eğitimi, Yeterlik, Yeterlik algısı, Yeterlik algısı ölçeği*

Abstract

The main purpose of this study is to determine how the distance social work education experienced by the students of the social work department during the pandemic process affect the field and program competencies required by the social work profession, through a scale developed. For this main purpose, it has been investigated how the social work students' perception levels of field and program competency during the pandemic process and what the variables affecting these perception levels are. In this research, which is in the comparative type relational survey model, the participants are 414 students studying in Social Work Undergraduate Programs in the 2021-2022 academic year. In determining the sample size, the number corresponding to 95% confidence level and 5% acceptable margin of error according to the number constituting the research population and the number that is 5 times the number of items in the scale were taken as basis. The data were collected through the "Social Work Department Field and Program Competencies Perception Scale" (SWDFPCPS) developed by the researcher. SWDFPCPS consists of two parts. In the first part of the scale, there are 15 questions to determine the personal and demographic information of the students and their attitudes towards distance education and distance social work education, and in the second part, there are 17 items related to the field and program competencies of social work department on a 5-point Likert-type scale consisting of 5 choices, from 1=Strongly Disagree to 5=Strongly Agree. SPSS 21.00 statistical package program was used in the analysis of the data. Exploratory factor analysis and varimax rotation technique were used to understand whether the SWDFPCPS consists of items measuring the same quality. The reliability coefficient of SWDFPCPS was calculated with the Cronbach a formula, and the relationship between the response given to each item in the scale and the total score obtained from the scale was calculated using the Item-Total Correlation technique. The field and program competency perceptions of the students receiving social work education in Turkey were evaluated using the median, mode and arithmetic mean on the basis of all scales. The results revealed that the scale used in the collection of data in the research is valid and reliable, the distance education process affects the field and program competence perceptions of social worker candidates. At the same time, the findings from this study show that age, satisfaction with receiving social work education remotely, the benefits and effectiveness of the methods and tools used in the distance education process are important variables that affect competence perceptions of social work students.

Keywords: *Distance education, Distance social work education, Competence, Perception of competence, Perception of competence Scale*

Giriş

Türkiye’de sosyal hizmet alanında uzaktan öğretim veren programlar olmakla birlikte örgün bölümlerin uzaktan öğretimle tanışması 2020 yılında ortaya çıkan Covid-19 salgını ile gerçekleşmiştir. Salgının başlangıç dönemlerinde bir tedbir olarak tüm eğitim-öğretim kurumları gibi sosyal hizmet eğitimine de 3 hafta süreyle ara verilmiştir. Sonrasında ise salgının olumsuz etkileri dikkate alınarak zorunlu bir şekilde eğitim-öğretim süreçlerinde uzun bir süreyle uzaktan öğretime geçilmesi nedeniyle örgün sosyal hizmet eğitiminin de uzaktan öğretim uygulaması sürdürülmüştür. Hali hazırda da örgün öğretime geçilmekle birlikte sosyal hizmet öğretiminde salgının etkilerine bağlı olarak örgün ve uzaktan öğretimin bir arada uygulandığı karma ya da hibrit eğitim modeli kalıcı hale gelmiştir.

Literatürde uzaktan eğitimin çok farklı tanımlarına rastlamak mümkündür. Nitekim Eğitim İstatistikleri Ulusal Merkezi (2008) uzaktan eğitimi en genel ve basit bir şekilde “öğrenci ve öğretmenlerin fiziksel olarak aynı yerde olmadığı resmi eğitim süreci” olarak tanımlarken, Valentine (2002) uzaktan eğitimi en genel anlamda, “eğitmenler ve öğrencilerin farklı zaman ve mekânlarda bulunmalarından dolayı, derslerin işlenmesi ve öğrenmenin kolaylaştırılması için bilgi teknolojilerini aktif bir şekilde kullanmalarına dayalı olarak işlenen bir öğretim yöntemi” olarak tanımlamaktadır. Uşun (2006) tarafından yapılan bir tanımlamada ise uzaktan eğitimin “öğretme ve öğrenme sürecinin büyük bir kısmında öğrenen ve öğretmenin birbirlerinden ayrı ve uzak olduğu, derse içeriğine uygun materyal ve dokümanların sıklıkla kullanıldığı ve daha bağımsız olarak yürütülen bir eğitim şekli” olarak ifade edildiği görülmektedir. Simonson, Smaldino, Albright ve Zvacek (2012)’ye göre uzaktan eğitim “öğrenciler ve öğretmenlerin fiziksel olarak ayrı ortamlarda, öğretim kaynaklarıyla ve birbirleriyle etkileşimli iletişim teknolojileriyle bağlantı kurdukları eğitim sürecidir”. Demiray (1999) ise uzaktan eğitimi “yaş, hastalık, coğrafi uzaklık, ailevi durumlar, zaman ve para sıkıntısı gibi çeşitli nedenlerle örgün öğretim kurumlarında eğitimöğretim imkânının bulunamadığı ya da bu imkânın yok olduğu zamanlarda öğrenenlere basılı, görsel-işitsel ve elektronik materyaller kullanılarak eğitim-öğretim imkânı sunan bir eğitim yöntemi” olarak tanımlamaktadır. Yapılan tüm tanımlarda da görülebileceği gibi uzaktan öğretim ya da eğitim “mekansal uzaklıklarına rağmen eğitimin tüm bileşenlerini iletişim teknolojileri ile bir araya getiren çağdaş bir eğitim modelidir”(Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, 2022).

Uzaktan eğitim pandemi dönemiyle birlikte ortaya çıkmış bir eğitim modeli değildir. Uzaktan eğitimin gelişen bilgi teknolojileri sayesinde özellikle son yirmi yıldır tüm dünyada kavramsal olarak yeni eğitim imkânları yaratmak, iş ile öğretimi bütünleştirmek, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak, yaşam boyu öğrenmeyi sağlamak, sürece eğitim teknolojisini entegre etmek, bireysel ve kitlesel eğitim imkânı sunmak, eğitimi etkili, verimli ve uygun maliyetli kılmak gibi amaçlarla etkin bir şekilde uygulandığı görülmektedir. Günümüzün salgın koşullarında tüm alanlarda olduğu gibi sosyal hizmet alanında da eğitimin sürdürülebilirliği eğitim içeriğinin dijital ortamda taşınmasına ve aktarılmasına yardımcı olan Zoom, Microsoft Teams, Skype, Google Hangouts Meet, GoToMeeting vb. birçok teknolojik uygulama sayesinde mümkün olabilmektedir (Selçuk & Gencer & Karataş, 2021; Balaman & Hanbay Tiryaki, 2021). Bu uygulamalar sayesinde tüm eğitim alanlarında olduğu gibi sosyal hizmet eğitiminde de

dersler uzaktan eğitim kapsamında eş zamanlı ve eş zamansız şeklinde yürütülebilmektedir (Balaman & Hanbay ve Tiryaki, 2021). Eş zamanlı uzaktan eğitim öğrenciler ve öğretmenlerin önceden belirlenmiş bir zamanda genellikle çevrimiçi buluştukları ve dersleri canlı olarak işledikleri bir uzaktan eğitim türü iken eş zamansız eğitim ise öğrenciler ve öğretmenlerin eş zamanlı olarak çalışma olanağına sahip olmadıkları ve öğrencilerin istedikleri ve ihtiyaç duydukları zamanlarda internet üzerinden sunu, video, ses kaydı, pdf dosyası, kitap vb. ders içeriklerine erişebildikleri eğitim türüdür. Eş zamanlı eğitim süreci yüz yüze eğitime benzer bir şekilde çevrimiçi olarak öğrenci ve öğretmenlerin aynı anda ses ve görüntü paylaşımı yaparak aktif olarak derse katıldıkları bir ortam sunarken eş zamansız eğitim sürecinde öğrenci ve öğretmenlerin eş zamanlı olarak çalışma olanağı bulamadıkları öğrenci ve öğretmenler arasındaki iletişimin esas olarak e-posta ve çevrimiçi forumlar aracılığıyla gerçekleştiği ve genellikle eğitimler tarafından yönetilen bir ortam sunmaktadır (Özdoğan & Berkant, 2020; Duman, 2020).

Her öğretim yöntemi gibi uzaktan eğitimin de bir çok avantajı ve dezavantajı vardır. Özellikle yüzyüze eğitim ile karşılaştırıldığında uzaktan eğitimin avantajları kategorik olarak şu şekilde sıralanabilir (Elitaş, 2017; Balaman & Hanbay Tiryaki, 2021; Özdoğan & Berkant, 2020; Duman, 2020):

- Zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın geniş kitlelere bilgiye erişim imkânı sunması
- Bilgi ve iletişim teknolojileri ile bilgiye anında ve daha kolay ulaşılmasına imkân tanınması
- Uzaktan iletişim yollarının kullanılması ile birlikte bilginin artması ve çoğalmasında etkili olması
- Eğitim süreçlerine zenginlik ve esneklik de katarak öğrenenlerin sürekli ve bağımsız bir şekilde kendi öğrenme hızında öğrenmelerine olanak vermesi
- İnsanların kaygı düzeylerini düşürmede etkili olması
- Yer ve zaman tasarrufu sağlayarak eğitim maliyetlerini düşürmesi
- Esnek ve objektif bir ölçme değerlendirme sunması.

Uzaktan eğitimin yine yüzyüze eğitim ile karşılaştırıldığında dezavantajları ise şu şekilde sıralamak mümkündür (Balaman & Hanbay Tiryaki, 2021; Özdoğan & Berkant, 2020; Duman, 2020):

- Grupla çalışma disiplininin yoksun olma durumu ile etkileşim eksikliğinden dolayı motivasyon kaybına sebep olması
- Derslerdeki başarısızlık oranlarının geleneksel olarak yüzyüze yapılan derslere göre yüksek olması
- Anında geribildirim almada zorluklar yaşanması
- Yüzyüze etkileşim eksikliğine bağlı olarak öğrenenin sosyal izolasyonuna ya da asosyalleşmesine sebep olması
- Sürekliliğinin sağlanmasının teknolojiye bağlı olması
- Teknoloji bağımlılığı riski yaratması

- Ölçme ve değerlendirme açısından güvenilirlik sorunu yaratması
- Akreditasyonla ilgili sorunlar ortaya çıkarması
- Uygulama gerektiren derslerin veya konuların öğretiminde yetersiz kalması.

Bilindiği üzere sosyal hizmet mesleği ve eğitimi uygulama temellidir. Bu nedenle sosyal hizmet eğitiminde teorik dersler kadar uygulamalı dersler de hayati öneme sahiptir. Uygulamalı dersler, bizzat öğrencilerin edindikleri teorik kazanımları eğitim gördükleri alana aktarmalarını ve kendileri ile birlikte mesleki bilgi, beceri ve değerlerine ilişkin farkındalık kazanmalarını sağlayan bir ortam gerektirir. Uygulamalı bir öğrenme sürecine dayandığı için yüz yüze eğitimi gerektiren sosyal hizmet eğitiminde ivedilikle ve kaçınılmaz olarak uzaktan eğitime geçilmesi, öğrencilerin uygulamalı derslerin etkin bir şekilde yürütümünü zorlaştırmıştır (Buz ve Afyonoğlu, 2021). Özellikle geleneksel olarak yüz yüze etkileşime dayalı olarak yürütülen uygulama dersleri bağlamında öğrencilerin mesleğin gerektirdiği yeterlikleri edinip edinmedikleri noktasında endişeler ve eleştiriler gündeme gelmiştir. Bu durum hiç kuşkusuz sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin salgın süreci boyunca bizzat yaşayarak deneyimledikleri uzaktan eğitimi nasıl algıladıklarının ve bu eğitimin, “sosyal hizmet mesleğinin gerektirdiği sosyal çalışmacı adaylarında aranan sosyal hizmet mesleğinin gerektirdiği bilgi, beceri, tutum, davranış ve mesleki yetkinlikler” (Gökçek Karaca & Demirci, 2020: 26-27; Anadolu Üniversitesi Anadolu Bilgi Paketi, 2022a; Anadolu Üniversitesi Anadolu Bilgi Paketi, 2022b) olarak ifade edilen alan ve program yeterliklerini nasıl etkilediğinin araştırılması gerekmektedir.

Literatür incelendiğinde, pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik algı, tutum ve değerlendirmelerin yapıldığı birçok çalışmaya rastlanmakla birlikte, sosyal hizmet öğrencilerinin uzaktan sosyal hizmet eğitimine yönelik algı, tutum ve değerlendirmelerini inceleyen çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Selçuk, Gencer ve Karataş (2012), Alptekin vd. (2020) ve Buz ve Afyonoğlu (2021) tarafından yapılan bu çalışmalarda uzaktan sosyal hizmet eğitiminin sosyal hizmet mesleğinin gerektirdiği alan ve program yeterliklerine etkisine kısmen yer verilmekle birlikte doğrudan sosyal hizmet öğrencilerinin görüşlerine dayalı olarak pandemi sürecinde uzaktan sosyal hizmet eğitiminin sosyal hizmet mesleğinin gerektirdiği alan ve program yeterliklerini nasıl etkilediğini saptamaya yönelik bir çalışmanın hiç yapılmadığı görülmektedir. Bu sınırlılık dikkate alınarak yapılan bu çalışmanın temel amacı, geliştirilen bir ölçek yoluyla sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin pandemi sürecinde deneyimledikleri uzaktan eğitimin ve uzaktan sosyal hizmet eğitiminin sosyal hizmet mesleğinin gerektirdiği alan ve program yeterliklerini nasıl etkilediğini saptamaktır. Bu temel amaç doğrultusunda araştırmanın cevap aranan alt sorularını şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Uzaktan eğitim sürecinde sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin alan ve program yeterlik algı düzeyleri nasıldır?
- Uzaktan eğitim sürecinde sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin alan ve program yeterlik algı düzeyleri yaş, cinsiyet, öğretim yöntemi, uzaktan eğitimden duyulan memnuniyet, uzaktan eğitimin yöntem ve araçlarını yararlı bulup bulmama, uzaktan eğitimin yöntem ve araçlarını tüm derslerin verimliliği açısından etkin bulup bulmama, derslerin olduğu günlerde internet

ortamında bulunma süresi ve derslere erişimde yararlanılan araç ya da internete bağlanma araçlarına göre değişmekte midir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin pandemi sürecinde deneyimledikleri uzaktan eğitimin ve uzaktan sosyal hizmet eğitiminin sosyal hizmet mesleğinin gerektirdiği alan ve program yeterliklerini nasıl etkilediğini saptamak amacıyla yapılan bu araştırma, karşılaştırmalı türden ilişkisel tarama modelindedir (Karasar, 2000).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2021-2022 öğretim yılında Türkiye’de sosyal hizmet lisans programlarında eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. 2022 yılı verilerine göre Türkiye’de 13 vakıf, 40 devlet üniversitesinde tahminen yaklaşık olarak 15.000 civarında öğrenci sosyal hizmet lisans programlarında öğrenim görmektedir (Yükseköğretim Kurulu, 2022). Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde iki ölçüt esas alınmıştır. Bu ölçütlerden birincisi araştırma evrenini oluşturan sayıya göre %95 güven düzeyi ve %5 kabul edilebilir hata payına karşılık gelen sayıdır (Rea & Parker, 2014). Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde esas alınan diğer ölçüt ise ölçekteki madde sayısının 5 katına karşılık gelen sayıdır. Bu ölçütlerden birincisine göre araştırma evrenini oluşturan öğrenci sayısı 15.000’dir. Evreni oluşturan bu sayıya göre %95 güven düzeyi ve %5 kabul edilebilir hata payına karşılık gelen öğrenci sayısı 375’dir. Dolayısıyla araştırma örnekleminin en az 375 olması gerekmektedir. İkinci ölçüte göre ölçeklerdeki madde sayısı 35’dir. Buna göre araştırma örnekleminin en az 175 öğrenciden oluşması gerekmektedir.

Etik açıdan uygunluğu ve uygulanabilirliği için etik kurul iznine başvuru yapılarak veri toplama aracı Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 02.03.2022 tarih ve 252473 protokol sayılı olumlu kararı alınarak araştırma kapsamındaki öğrencilere uygulanmıştır. Pandemi sürecinin yüz yüze etkileşim açısından ortaya çıkardığı olumsuzluklar dikkate alınarak veri toplama aracı online olarak hazırlanmış ve google drive internet web sayfasında (<https://docs.google.com/forms/d/1nDUDWIBnIZ13DihOv742tffpWhDmYI73p3eQSCuJ-W4/edit>) 21.02.2022-28.05.2022 tarihleri arasında 2 ay 13 gün süre ile yayımlanmıştır. Uygulamada erişim kolaylığı ve öğrencilere gerekli duyuruların yapılabilmesi için veri toplama aracı ve bu araca ilişkin etik kurul izni belgesi Türkiye’deki üniversitelerin sosyal hizmet lisans programlarının bölüm başkanlıklarına e-posta yoluyla gönderilmiştir. Evren içerisinden tesadüfi olarak 414 sosyal hizmet bölümü öğrencisinden gönüllük esasına dayalı olarak geri dönüş alınmıştır.

Araştırmaya katılan ve büyük çoğunluğunu (%99.30) yaşları 18-27 yaş arasında değişen gençlerin oluşturduğu 414 sosyal hizmet öğrencisinin 370’ini kadınlar (% 89,40), geriye kalan 44’ünü (%10.60) ise erkekler oluşturmaktadır. Katılımcıların 82’si (%19.80) 1. Sınıf, 156’sı (%37.70) 2. Sınıf, 106’sı (%25.60) 3. Sınıf ve 70’i (%16.90) 4. Sınıfa devam etmektedir.

Verilerin Toplanması

Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin alan ve program yeterliklerini edinmeleri sosyal hizmet mesleğinin etkin bir biçimde yürütülmesi bakımından son derece önemlidir. Geleceğin başarılı ve yetkin sosyal çalışmacıları olacak olan sosyal hizmet öğrencilerinin mesleğin gerektirdiği yeterliklere sahip olabilmelerinin en önemli belirleyicilerinden biri ise hiç kuşkusuz eğitim sürecinde izlenen öğretim yöntem ve araçlardır. Sosyal çalışmacıların mesleki başarılarında önemli bir etken olmasına rağmen literatür incelendiğinde, Türkiye’de sosyal çalışmacı adaylarının alan ve program yeterlikleri ile bu yeterliklerin kazandırılması amacıyla eğitim sürecinde izlenen öğretim yöntem ve araçları arasındaki ilişkinin saptanmasına yönelik ölçek yoluyla yapılmış bir çalışma hiç yapılmamıştır. Pandemi sürecinde de uzaktan sosyal hizmet eğitiminde uygulanan öğretim yöntem ve araçlarının sosyal çalışmacı adaylarının alan ve program yeterliklerine etkisini araştıran çalışmalarda dikkat çekici bir biçimde sınırlı bir düzeyde kalmıştır. Bu sınırlılığın giderilmesi amacıyla bu çalışma kapsamında sosyal çalışmacı adaylarının alan ve program yeterliklerinin saptanması amacıyla Anadolu Üniversitesi sosyal hizmet lisans programı alan ve program yeterlikleri esas alınarak nicel bir veri toplama yöntem ve aracı olarak (Balaban Salı, 2018: 136) “Sosyal Hizmet Bölümü Alan ve Program Yeterlikleri Algı Ölçeği” SHBAPYAÖ geliştirilmiştir.

Bu çalışmada verilerin toplanmasında kullanılan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. “Kişisel Bilgiler ve Uzaktan Eğitime İlişkin Görüş ve Tutumlar” başlığını taşıyan birinci bölümde katılımcıların; yaşı, cinsiyeti ve sınıfına ilişkin kişisel ve eğitim durumuna ilişkin bilgiler ile derslerin olduğu günlerde internet ortamında bulunma süreleri, dersleri takip etme biçimleri ya da derslere erişimde yararlandıkları araçlar, uzaktan eğitim ile eğitim almaktan duydukları memnuniyet, sosyal hizmet eğitiminin ve sosyal hizmet uygulamalarının uzaktan yürütülmesi, uzaktan sosyal hizmet eğitiminde kullanılan öğretim yöntem ve araçlarının türü ya da niteliği, uzaktan sosyal hizmet eğitiminde kullanılan öğretim yöntem ve araçlarının yararları ve derslerin verimliliği açısından etkinliği gibi konularda görüşlerini saptamaya yönelik 10 soru, ikinci bölümde ise katılımcıların alan ve program yeterliklerini saptamaya yönelik 23 maddelik SHBAPYAÖ yer almaktadır. Araştırmada, yeterlik algısı maddelerine verilecek tepkiler için en olumlu kategorisi “kesinlikle katılıyorum”, en olumsuz kategorisi ise “kesinlikle katılmıyorum” olan 5’li dereceleme tercih edilmiştir.

Hazırlanan veri toplama aracı, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için ön deneme grubu olarak Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü’nde öğrenim gören 27 katılımcıya uygulanmıştır. Katılımcılardan elde edilen veriler üzerinde ölçekte bulunan maddelerin ayırt ediciliğini değerlendirerek ölçeği oluşturan maddeleri belirlemek amacıyla madde analizine tabi tutulmuştur. Bu amaçla ölçekteki her bir maddenin madde-toplam korelasyonu ve tüm ölçeğin güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Yapılan analiz sonucunda, ölçekteki tüm maddelerin madde-toplam korelasyonunun .20’nin üzerinde ve tüm ölçeğin güvenilirlik katsayısının Cronbach α =.91 olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar ölçekteki 23 maddenin tamamının ayırt edici özelliğe sahip ve tüm ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir (Karaca, 2020: 95 ve Seçer, 2015: 60).

Ön deneme grubuna uygulanıp gayet iyi anlaşıldığı sonucuna varılarak son şekli verilen SHBAFYAÖ, araştırmaya dâhil edilen 414 sosyal hizmet öğrencisine uygulanmıştır. Uygulama sonrası, ön deneme grubundan elde edilen veriler üzerinde gerçekleştirilen geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları araştırmaya dahil edilen sosyal hizmet öğrencilerinden elde edilen veriler üzerinde de tekrarlanmıştır. Aynı ölçütler esas alınarak yapılan madde analizi sonuçları, ölçekteki 23 maddenin madde-toplam korelasyonunun .52-.82 arasında değişen değer aldığı ve tüm ölçeğin güvenilirlik katsayısı Cronbach α =.96 olduğunu ortaya koymuştur. Bu değerler, ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları kapsamında 414 katılımcıdan elde edilen verilerin normal ya da normale yakın dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Grup büyüklüğü 414 olduğu için puanların normalliğe uygunluğunu saptamada Kolmogorov-Smirnov testi (K-S) kullanılmıştır. K-S sonuçlarına göre p değeri .05 den küçük olduğu için SHBAFYAÖ [D (414) = .084; p= .000<.05] normal dağılım sağlamamaktadır (Büyüköztürk, 2011: 42). Bu durumda normallik istatistiklerinin kullanılabilmesi için Skewness (Çarpıklık) ve Kurtosis (Basıklık) değerleri ile aritmetik ortalama ve medyan değerlerinin incelenmesi gerekir (Karaca, 2020: 112). Analize dâhil edilen 414 sosyal hizmet öğrencisinden elde edilen verilere ilişkin tanımlayıcı istatistikler, Skewness ve Kurtosis değerlerinin (.235 ve .423) -1.5 ile +1.5 arasında değer aldığı ve aritmetik ortalama (76.90) ile medyan değerinin (74.00) birbirine yakın olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuca göre araştırma verilerinin normal dağılıma yakın olduğu söylenebilir.

Verilerin normal dağılım gösterdiği saptandıktan sonra ölçeğin yapısını belirlemek, ölçeğin yapı geçerliliğine dair ipuçları bulabilmek, başka bir deyişle araştırma konusu yapılan yeterlik algısının alt boyutlarını saptamak ve sayıları hakkında bilgi sahibi olmak amacıyla 414 katılımcıdan elde edilen veriye faktör analizi uygulanmıştır (Baykul, 2000: 389). Faktör analizi uygulamasına geçmeden önce verilerin ve değişkenlerin faktör analizi için uygunluğu test edilmiştir. Bu amaçla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testi'nden yararlanılmıştır (Akbulut, 2010). KMO değeri .968, Barlett testi sonucu 7035.332 (p<.05) olarak saptanmıştır. Bu değerler, örneklem büyüklüğünün "yeterli" ve verilerin faktör analizi için "mükemmel" olduğunu ortaya koymuştur (MacCallum, 2013: 294; Field, 2009: 647; Karaca, 2020: 75).

Veri setinin faktör analizi için uygun olduğu saptandıktan sonra, değişkenler arasındaki ilişkiyi en az faktör sayısı ile en iyi şekilde yansıtabilmek amacıyla en sık başvurulan faktör belirleme yöntemi olarak temel bileşenler analizi (TBA) uygulamasına geçilmiştir. TBA'da aynı yapıyı ölçmeyen maddelerin ayıklanmasında; örneklem büyüklüğünü göre maddelerin faktör yükünün en az .30 olması ölçütü esas alınarak tek bir faktörde yüksek, diğer faktörlerde ise düşük yük değerine sahip olmasına dikkat edilmiştir (Hair & Blac & Babin & Anderson & Tatham, 2005; Büyüköztürk, 2002: 118- 119). TBA sonuçlarına göre 23 maddenin faktör yüklerinin .55-.84 arasında değer aldığı ve birinci faktörün açıkladığı varyansın %56.68 olduğu saptanmıştır. Bu sonuç SHBAFYAÖ'nün genel bir faktöre sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

TBA sonuçlarına göre ölçekteki 23 madde öz değeri 1.00'dan büyük olan iki faktör altında toplanmaktadır. Bu sonuç SHBAFYAÖ'nün en çok iki faktörlü kabul edilebileceğini ortaya koymaktadır.

Yine TBA sonuçlarına göre iki faktör tarafından açıklanan toplam varyans %61.40'tır. Ayrıca maddelerle ilgili olarak tanımlanan iki faktörün ortak varyansları ise, .42 ile .74 arasında değişmektedir. Bu sonuçlar, TBA ile belirlenen iki faktörün birlikte maddelerdeki toplam varyansın ve ölçeği ilişkin varyansın önemli bir kısmını açıkladığını ve ölçeğin faktör yapısının güçlü olduğunu ortaya koymaktadır (Gorsuch, 1974; Lee & Comrey, 1979. Akt. Tavşancıl ve Keser, 2002: 87). Zira sosyal bilimlerde %40 ile %60 arasında değişen varyans oranları yeterli kabul edilmektedir (Scherer & Wiebe Luther & Adams, 1988. Akt. Tavşancıl & Keser, 2002: 87).

SHBAFYAÖ iki faktörlü olduğu için, faktörlerin kendileriyle yüksek ilişki veren maddeleri bulmaları ve daha kolay yorumlanabilmeleri amacıyla Kaiser (1958) tarafından geliştirilen en sık kullanılan dik döndürme metodu varimax tekniği uygulanarak rotasyon işlemi yapılmıştır (Karaca, 2020: 78). Rotasyon işleminde de TBA'da esas alınan ölçütler dikkate alınmıştır. Bu ölçütlere göre, iki ayrı faktör altında yüksek faktör yük değeri alan 12. madde ölçekten çıkartılmış ve geriye kalan 22 maddenin tek faktör altında toplandığı görülerek rotasyon işlemi durdurulmuştur. Tek faktörlü olduğu saptanan SHBAFYAÖ'deki 22 maddenin madde analizi ve faktör analizi sonuçları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. SHBAFYAÖ'nün Madde Analizi ve Faktör Analizi Sonuçları

Sıra No	Madde No	Madde-Toplam Korelasyonu	Faktör Ortak Varyansı	Faktör-1 Yük Değeri
1	1	.74	.58	.76
2	2	.78	.64	.80
3	3	.79	.66	.81
4	4	.81	.70	.84
5	5	.76	.61	.78
6	6	.77	.63	.79
7	7	.80	.68	.83
8	8	.69	.51	.72
9	9	.77	.63	.79
10	10	.79	.67	.82
11	11	.79	.66	.81
12	13	.66	.47	.69
13	14	.77	.64	.80
14	15	.72	.56	.75

15	16	.61	.41	.64
16	17	.70	.53	.73
17	18	.65	.46	.68
18	19	.67	.49	.70
19	20	.78	.64	.80
20	21	.75	.60	.77
21	22	.72	.56	.75
22	23	.63	.43	.66
Açıklanan Varyans				
Toplam = % 57.96				
Cronbach α = .97				

Tüm ölçeğin iç tutarlılık katsayısı Cronbach α =.97 bulunmuştur. Bu bulgular, ölçeğin birbiriyle yüksek düzeyde ilişkili olan maddelerden oluştuğunu, sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin alan ve program yeterlikleri algısı olarak tanımlanan yapıyı ölçtüğünü ve ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Daha önce değinildiği üzere, pandemi sürecinin yüz yüze etkileşim açısından ortaya çıkardığı olumsuzluklar dikkate alınarak veri toplama aracı online olarak hazırlanmış ve google drive internet web sayfasında (<https://docs.google.com/forms/d/1nDUDWIBnIZ13DihOv742tffpWhDmYI73p3eQSCuJ-W4/edit>) 21.02.2022-28.05.2022 tarihleri arasında yayımlanmıştır. Araştırma verileri veri toplama aracının Google drive internet web sayfasında yayımlandığı 2 ay 13 günlük süre içerisinde toplanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Bu çalışmada, verilerin çözümlemesinde SPSS 21.00 istatistik paket programı kullanılarak araştırmanın amacına uygun olarak SHBAPYAÖ'nün aynı niteliği ölçen maddelerden oluşup oluşmadığını anlamak için faktör analizi yapılmış ve rotasyon tekniklerinden varimax uygulanmıştır. SHBAPYAÖ'nün tümü ve varimax rotasyon sonucu tek faktörlü olarak belirlenen ölçeğin güvenilirlik katsayısı Cronbach α formülüyle hesaplanmıştır. Ölçekte yer alan algı ifadelerinin olumlu algıya sahip olanla olmayanı ayırt etme gücünü ve bu kapsamda güvenilirliğini incelemek için ölçekteki her bir maddeye verilen tepki ile ölçekten alınan toplam puan arasındaki ilişki, Madde-Toplam Korelasyonu tekniğiyle hesaplanmıştır. Türkiye'de sosyal hizmet eğitimi alan öğrencilerin alan ve program yeterlik algıları tüm ölçek bazında ortanca, mod ve aritmetik ortalama kullanılarak değerlendirilmiştir. Türkiye'de sosyal hizmet eğitimi alan öğrencilerin alan ve program yeterlik algılarının yaş, cinsiyet, öğretim yöntemi, uzaktan eğitiminden duyulan memnuniyet, uzaktan eğitimin yöntem ve araçlarını yararlı bulup bulmama, uzaktan eğitimin yöntem ve araçlarını tüm derslerin verimliliği açısından etkin

bulup bulmama değişkenlerine göre değişip değişmediğini test etmek için ilişkisiz t-testinden yararlanılmıştır. Yine sosyal hizmet eğitimi alan öğrencilerin alan ve program yeterlik algılarının derslerin olduğu günlerde internet ortamında bulunma süresi ve derslere erişimde kullanılan araç ya da internete bağlanma araçları değişkenlerine göre değişip değişmediğini test etmek için ise bir boyutlu varyans analizinden yararlanılmıştır. Belirtilen değişkenlere göre sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin alan ve program yeterlik algıları arasındaki farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu test etmek için Scheffe Post-Hoc Çoklu Karşılaştırma Testinden yararlanılmıştır. Araştırmada yapılan tüm analizlerde manidarlık düzeyi, .05 kabul edilmiş, daha yüksek düzeyde manidar olanlar da ilgili tablolarda belirtilmiştir.

Bulgular

Bu kısımda, araştırmanın amacı doğrultusunda sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin alan ve program yeterlik algıları ile bu algıların çeşitli değişkenler açısından değişip değişmediğine ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Alan ve Program Yeterlik Algıları

Katılımcıların tüm ölçek bazında alan ve program yeterlik algı düzeylerine ait betimsel istatistikler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Alan ve Program Yeterlik Algı Düzeyleri

Alan ve Program Yeterlik Algı Düzeyleri	Genel		
	Ort.	Mod	$\bar{X}$
Madde 1	3.00	3.00	3.36
Madde 2	3.00	3.00	3.36
Madde 3	3.00	3.00	3.00
Madde 4	3.00	3.00	3.22
Madde 5	3.00	3.00	3.21
Madde 6	3.00	3.00	3.42
Madde 7	3.00	3.00	3.23
Madde 8	4.00	4.00	3.71
Madde 9	3.00	3.00	3.41

Madde 10	3.00	3.00	3.30
Madde 11	3.00	3.00	3.27
Madde 12	3.00	3.00	3.34
Madde 13	3.00	3.00	3.50
Madde 14	4.00	4.00	3.51
Madde 15	3.00	3.00	3.40
Madde 16	3.00	3.00	3.16
Madde 17	3.00	3.00	3.49
Madde 18	3.00	3.00	3.34
Madde 19	3.00	3.00	3.38
Madde 20	3.00	3.00	3.41
Madde 21	4.00	4.00	3.57
Madde 22	3.00	3.00	3.48

Tablo 2’de görülebileceği üzere, katılımcıların SHBAPYAÖ’deki ifadelerle katılma düzeylerinin orta düzeyde olduğu görülmektedir. Bu bulgu, katılımcıların uzaktan eğitim sürecinde sosyal hizmet alan ve program yeterlikleri konusunda kendilerini ne iyi ne de kötü algıladıklarını ortaya koymaktadır.

Tablo 2’ye göre katılımcıların sosyal hizmet alan ve program yeterliklerine ilişkin ifadelerden görece olarak en çok katıldıkları üç ifade “Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirme”, “Sosyal hizmet alanında toplumun gündemindeki gelişmeleri ve olayları izleme ve değerlendirme” ve “Sosyal hakların evrenselliği, sosyal adalet, kalite kültürü, kültürel değerlerin korunması ile çevre koruma, iş sağlığı ve güvenliği konularında yeterince bilince sahip olma” iken, alan ve program yeterliklerine ilişkin ifadelerden görece olarak en az katıldıkları üç ifade ise, “Alanı ile ilgili ileri düzeydeki bir çalışmayı bağımsız olarak yürütme”, “Sosyal hizmet alanında edindiği ileri düzeydeki bilgiyi paylaşma ve ekip çalışması yapabilme” ve “Sorumluluğu altında çalışanların bir proje çerçevesinde gelişmelerine yönelik etkinlikleri planlama ve yönetme”dir.

Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Alan ve Program Yeterlik Algularının Çeşitli Değişkenler Bakımından Analizi

Katılımcıların sosyal hizmet alan ve program yeterlik algularının yaş, cinsiyet, öğretim yöntemi, uzaktan eğitimden duyulan memnuniyet, uzaktan eğitimin yöntem ve araçlarını yararlı bulup bulmama, uzaktan

eğitimin yöntem ve araçlarını tüm derslerin verimliliği açısından etkin bulup bulmama değişkenlerine göre analizine ilişkin İlişkisiz Grup t-Testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Sosyal Hizmet Alan ve Program Yeterlik Algılarının Yaş, Cinsiyet, Öğretim Yöntemi, Uzaktan Eğitimden Duyulan Memnuniyet, Uzaktan Eğitimin Yöntem ve Araçlarını Yararlı Bulup Bulmama, Uzaktan Eğitimin Yöntem ve Araçlarını Tüm Derslerin Verimliliği Açısından Etkin Bulup Bulmama Değişkenleri Bakımından Analizi

Yaş	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
1) 18-24 Yaş	400	74.00	14.86	412	-2.210	.028*
2) 25 yaş ve üzeri	14	82.93	14.69			
Varyansların homojenliği için Levene Testi F=.093, p=.760					p<.05*	
Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
1) Kadın	370	73.98	14.63	412	-1.279	.202
2) Erkek	44	77.03	17.16			
Varyansların homojenliği için Levene Testi F=.555, p=.457					p>.05	
Öğretim Yöntemi	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
1) Anlatım	231	73.14	13.59	412	-1.791	.074
2) Karma Yöntem	183	75.78	16.37			
Varyansların homojenliği için Levene Testi F=10.779, p=.001					p>.05	
Uzaktan Eğitimden Duyulan Memnuniyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
1) Memnun	151	77.42	15.91	412	3.261	.001**

2) Memnun değil	263	72.51	14.05			
Varyansların homojenliği için Levene Testi F=5.558, p=.019						p<.01**
Uzaktan Eğitimin Yöntem ve Araçlarını Yararlı Bulup Bulmama						
	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
1) Yararlı	174	76.53	15.42	412	2.601	.010*
2) Yararlı değil	240	72.69	14.37			
Varyansların homojenliği için Levene Testi F=1.651, p=.200						p<.01**
Uzaktan Eğitimin Yöntem ve Araçlarını Tüm Derslerin Verimliliği Açısından Etkin Bulup Bulmama						
	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
1) Etkin	87	78.29	16.70	412	2.825	.005**
2) Etkin değil	327	73.24	14.25			
Varyansların homojenliği için Levene Testi F=5.472, p=.020						p<.01**

Tablo 3'te görüldüğü gibi, yaşa göre katılımcıların sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı puanları arasında anlamlı bir fark vardır ($t(412) = -2.287, p < .05$). Bu sonuç, 25 yaş ve üzeri yaştaki öğrencilerin sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı düzeylerinin 18-24 yaş grubunda yer alan öğrencilerden daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgu öğrenimin doğası gereği yaş ilerledikçe sınıfın ilerlemesine bağlı olarak alınan derslerin sayısındaki artış, öğrencilerin sahip oldukları yeterliklerin gelişmesine neden olması ile açıklanabilir.

Tablo 3'te de görülebileceği üzere, cinsiyete göre katılımcıların sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı puanları arasında anlamlı bir fark yoktur ($t(412) = -1.400, p > .05$). Cinsiyete benzer şekilde öğretim

yönteminin de sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin alan ve program yeterlik algıları bakımından önemli bir değişken olmadığı görülmektedir ($t(412) = -1.791, p > .05$).

Uzaktan öğretim sürecinde de yaygın olarak örgün eğitime benzer şekilde power point sunuma dayalı anlatım yönteminin kullanıldığı, bireysel ya da grup çalışması şeklinde rapor hazırlama ve sunma, tartışma, soru-yanıt, uygulama-alıştırma ve örnek olay gibi öğretim yöntemlerinin ise anlatım yöntemini destekleyici nitelikte yardımcı yöntemler olarak başvurulduğu görülmektedir. Nitekim araştırmaya dahil edilen sosyal hizmet bölümü öğrencilerine uzaktan eğitim sürecinde kullanılan öğretim yöntemlerinin saptanması amacıyla sorulan sorudan elde edilen sonuçlara göre sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde derslerin yürütümünde ağırlıklı olarak “anlatım” yönteminin (%55.60) kullanıldığı buna karşın %44.40’lık bir kısmı oluşturan sosyal hizmet öğrencisinin ise derslerinde anlatım yöntemi ile birlikte bireysel ya da grup çalışması şeklinde rapor hazırlama/sunma, tartışma, soru-yanıt, uygulama-alıştırma, örnek olay gibi diğer öğretim yöntemlere de başvurulduğunu beyan ettikleri (%44.40) görülmektedir. Bu sonuç, örgün sosyal hizmet eğitiminde olduğu gibi uzaktan sosyal hizmet eğitiminde de geleneksel öğretim yönteminin diğer öğretim yöntemlerine kıyasla yaygın olarak kullanıldığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin alan ve program yeterlik algıları puanları arasında öğretim yöntemi değişkenine göre bir farklılık olmaması, uzaktan eğitim sürecinde kullanılan öğretim yöntemlerinin örgün öğretim sürecinde kullanılan öğretim yöntemlerinden farklı olmaması ile açıklanabilir.

Tablo 3’e göre katılımcıların sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı puanları arasında farkın olduğu bir diğer değişken uzaktan eğitim ile eğitim almaktan duyulan memnuniyettir. Çalışma kapsamındaki sosyal hizmet öğrencilerinin uzaktan eğitim ile eğitim almaktan duydukları memnuniyeti göre dağılımları incelendiğinde önemli bir kısmının %63’ünün (N=263) uzaktan eğitim ile eğitim almaktan memnun olmadıkları sadece %36.5’lik (N=151) bir kısmın uzaktan eğitim ile eğitim almaktan memnun oldukları görülmektedir. Bu iki grup arasında sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı puanları bakımından bir fark olup olmadığını test etmek için uygulanan ilişkisiz grup t-test sonuçları, uzaktan eğitim ile eğitim almaktan memnun olanların sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı düzeylerinin uzaktan eğitim ile eğitim almaktan memnun olmayanlara göre daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır ($t(412) = 3.261, p < .05$).

Tablo 3’e göre katılımcıların sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı puanları arasında farkın olduğu bir diğer değişken ise uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve araçları yararlı bulup bulmama durumudur. Genel olarak katılımcıların önemli bir çoğunluğunun (%57.70) uzaktan eğitim sürecinde kullanılan öğretim yöntem ve araçlarını uzaktan eğitim yararlı bulmadıkları buna karşın %42.30’luk (N=175) bir öğrenci grubunun ise uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve araçları daha kolay bilgi edinme, hocalarla daha kolay iletişime geçme, daha etkin öğrenme, daha hızlı ve kolay öğrenme, derse daha aktif katılma, erişim kolaylığı, dersin daha etkileşimli olmasını sağlaması, daha endişesiz bir ortam sunarak öğrenme sürecini kolaylaştırması, kullanımının kolay ve rahat olması bakımından yararlı buldukları görülmektedir. Bu iki grup arasında sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı puanları bakımından bir fark olup olmadığını test etmek için uygulanan ilişkisiz grup t-test sonuçları, uzaktan eğitim almaktan memnun olanlar gibi uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve araçları

yararlı bulanların da sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı düzeylerinin uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve araçları yararlı bulmayanlara göre daha yüksek düzeyde olduğunu ortaya koymaktadır ($t(412) = 2.825, p < .05$).

Tablo 3'e göre katılımcıların sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı puanları arasında farkın olduğu bir diğer değişken uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve araçları nitelik bakımından bir ayrım yapmaksızın genel olarak derslerin verimliliği açısından etkin bulup bulmama durumudur. Katılımcıların %79.40'ı (N=328) uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve araçları nitelik bakımından bir ayrım yapmaksızın genel olarak derslerin verimliliği açısından etkin bulmamakta iken, %21.10'u (N=87) ise uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve araçları nitelik bakımından bir ayrım yapmaksızın genel olarak derslerin verimliliği açısından etkin bulmaktadır. Bu iki grup arasında sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı puanları bakımından bir fark olup olmadığını test etmek için uygulanan ilişkisiz grup t-test sonuçları, uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve araçları nitelik bakımından bir ayrım yapmaksızın genel olarak derslerin verimliliği açısından etkin bulanların sosyal hizmet alan ve program yeterlik algılarının uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve araçları nitelik bakımından bir ayrım yapmaksızın genel olarak derslerin verimliliği açısından etkin bulmayanlara göre daha yüksek düzeyde olduğunu ortaya koymaktadır ($t(412) = 3.261, p < .05$). Bu bulgu, sosyal hizmet öğrencilerinin mesleğin kazanımları açısından sosyal hizmet eğitiminin uzaktan eğitim yoluyla verilmemesi gerektiğini ifade ettikleri Buz ve Afyonoğlu (2021) tarafından yapılan araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir.

Nitelik bakımından bir ayrım yapmaksızın genel olarak derslerin verimliliği açısından uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve araçları etkin bulanlarla bulmayanlar arasında sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı puan ortalamaları bakımından bir farklılık söz konusu olmakla birlikte derslerin niteliği bakımından bir ayrım yapıldığında her iki grubunda özellikle uygulamalı dersler bakımından eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve araçları etkin bulmadıkları saptanmıştır. Nitekim katılımcıların sosyal hizmet bölümündeki derslerin niteliğine bağlı olarak uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve araçları uygun bulmama durumlarına göre dağılımları incelendiğinde, katılımcıların %82.80'inin uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve araçları; uygulamalı derslerin niteliğine, %17.20'sinin ise kuramsal derslerin niteliğine uygun bulmadıkları görülmektedir.

Tüm bu sonuçlar, uzaktan eğitim sürecine yönelik olumlu tutum geliştirenlerin sosyal hizmet alan ve program yeterlik algılarının uzaktan eğitim sürecine yönelik olumsuz tutuma sahip olanlara göre daha yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, eğitim sürecinde edinilmesi gereken yeterlikler bakımından sürece yönelik olumlu tutum geliştirmenin önemini ortaya koymaktadır.

Katılımcıların sosyal hizmet alan ve program yeterlik algılarının derslerin olduğu günlerde internet ortamında bulunma süresi ve ağırlıklı olarak internet bağlantısı sağlanan araç değişkenine göre analizine ilişkin Bir Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4 . Katılımcıların Alan ve Program Yeterlik Algılarının Derslerin Olduğu Günlerde İnternet Ortamında Bulunma Süresi ve Ağırlıklı Olarak İnternet Bağlantısı Sağlanan Araç Değişkenleri Bakımından Analizi

İnternet Ortamında Bulunma Süresi		N	$\bar{X}$	S		
1) 2 saatten az		64	75.36	13.43		
2) 2-4 saat		172	74.93	16.38		
3) 4-6 saat		134	73.08	13.06		
4) 6-8 saat		29	75.79	15.94		
5) 8 saatten fazla		15	70.67	17.53		
Toplam		414	74.30	14.92		
Varyansın Kaynağı						
Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Manidalar Fark	
Gruplararası	601.566	4	150.392	.673	.611	-
Gruplarıçi	91352.086	409	223.355			
Toplam	91953.652	413				
Varyansların homojenliği için Levene Testi F= 2.075; sd=4, 409; p=.083						
P>.05*						
Ağırlıklı Olarak İnternet Bağlantısı Sağlanan Araç						
N	$\bar{X}$	S				
1) Masaüstü bilgisayar	273	73.77	14.22			
2) Cep telefonu	116	74.05	16.40			
3) Tablet	25	81.32	13.93			

Toplam		414	74.30	14.92		
Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Manid r Fark
Gruplararası	1316.061	2	658.030	2.984	.052	-
Gruplariçi	90637.591	411	220.529			
Toplam	91953.652	413				
Varyansların homojenliği için Levene Testi F= 1.730; sd=2, 411; p=.179 P<.05*						

Katılımcıların derslerin olduğu günlerde internet ortamında bulunma sürelerine bakıldığında, önemli bir kısmının (%84,50) 2 saatten daha uzun bir süreyle internet ortamında kaldığı, buna karşın %15,50'lik bir kısmın (64 öğrenci) derslerin olduğu günlerde sadece 2 saate kadar internet ortamında kaldığı görülmektedir. Söz konusu gruplar arasında sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı düzeylerine ilişkin puan ortalamaları bakımından bir fark olup olmadığını test etmek için uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonuçları, Tablo 4'te görüldüğü gibi, derslerin olduğu günlerde internet ortamında bulunma süresine göre katılımcıların sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı puanları arasında anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymaktadır ($F(4-409)=.673, p>.05$). Bu sonuca göre katılımcıların sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı düzeyleri derslerin olduğu günlerde internet ortamında bulunma sürelerine göre değişmemektedir.

Öğrencilerin derslere erişimde yararlandıkları araçlara ya da internete bağlanma araçlarına bakıldığında ise önemli bir kısmının (%65,90) derslere masaüstü bilgisayar ile erişim sağladıkları geriye kalan 141 öğrencinin 103'ünün dizüstü bilgisayar, 26'sının cep telefonu ve 12'sinin ise tablet ile erişim sağladığı saptanmıştır. Söz konusu gruplar arasında katılımcıların sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı düzeylerine ilişkin puan ortalamaları bakımından bir fark olup olmadığını test etmek için uygulanan bir boyutlu varyans analizi sonuçları, Tablo 4'te görüldüğü gibi, derslere erişimde yararlanılan araca göre katılımcıların sosyal hizmet alan ve program yeterlik algı puanları arasında anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymaktadır ($F(2-411)=2.984, p>.05$). Bu sonuca göre katılımcıların alan ve program yeterlik algı düzeyleri derslere erişimde yararlanılan araca göre değişmemektedir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma bulguları sosyal hizmet lisans programlarında eğitim alan öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde Sosyal Hizmet Bölümü Alan ve Program Yeterlik Algısı Ölçeği ile ölçülen alan ve program

yeterlik algılarının orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, sosyal hizmet lisans eğitiminin alan ve program yeterliklerini uzaktan eğitim sürecinde sosyal hizmet lisans eğitimi alan öğrencilerin kazanımı noktasında kendilerini ne iyi ne kötü algıladıklarını ortaya koymaktadır. Ayrıca araştırma sonuçları katılımcıların bu algılarının yaşa ilaveten sosyal hizmet eğitimi uzaktan almaktan duyulan memnuniyete ve uzaktan eğitim sürecinde kullanılan yöntem ve araçların yararlı ve etkin bulup bulmamaya göre farklılaştığını göstermektedir.

Yine araştırma sonuçları, uzaktan eğitim sürecine yönelik olumlu tutum geliştirenlerin alan ve program yeterlik algılarının uzaktan eğitim sürecine yönelik olumsuz tutuma sahip olanlara göre daha yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, uzaktan eğitim sürecine yönelik olumlu tutuma sahip olanların alan ve program yeterliklerini edinme konusunda daha istekli olmaları, buna karşın uzaktan eğitim sürecine yönelik olumsuz tutum geliştirenlerin ise alan ve program yeterliklerini edinme konusunda daha isteksiz olmaları gibi gelecekte nasıl davranacakları ile ilgili bir kestirimde bulunmamızı sağlar. Zira bireylerin herhangi bir durum karşısında nasıl tepkide bulunacağını büyük ölçüde tutumları belirlemektedir (Tavşancıl, 2014). Dolayısıyla bir bireyin herhangi bir düşünce, olgu, olay ya da bir objeye yönelik tutumunun bilinmesi, gelecekte nasıl davranacağı ile ilgili bir kestirimde bulunmayı sağlar (Bilgin, 1985). Tüm bu bulgular, eğitim sürecinde edinilmesi gereken yeterlikler bakımından sürece yönelik olumlu tutum geliştirmenin önemini ortaya koymaktadır.

Yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere uzaktan öğretimden beklenen sonuçların elde edilebilmesi için sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin uzaktan öğretime yönelik tutumlarını geliştirmeye dönük eğitim politikalarının ve uygulamalarının hayata geçirilmesi önemlidir. Bu bağlamda öğrencilerin uzaktan öğretime yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesine ve özellikle uzaktan öğretime yönelik olumsuz tutumların nedenlerinin araştırılmasına dönük çalışmaların yapılmasına ihtiyaç vardır. Bu nedenle olumsuz tutumların dönüştürülmesine dönük çalışmalar son derece önemlidir. Özellikle dijital eğitim sürecinin yaygınlaştığı günümüz koşullarında teorik ya da uygulamalı disiplin ayrımı yapmaksızın sosyal hizmet eğitimi de kapsayacak nitelikte tüm disiplinlerde eğitimden beklenen yararın, etkinliğin, verimliliğin ve çıktının elde edilebilmesi eğitimin en önemli bileşenlerinden biri olan öğrencilerin dijital eğitime ve uzaktan eğitime dönük önyargılarının yok edilmesine ve uzaktan eğitime yönelik olumlu tutum geliştirmelerine bağlıdır. Bunun için öğrencilerin alan ve program yeterlikleri doğrultusunda iyi bir eğitim aldıklarına inanmaları gerekir. Bu bağlamda öncelikle uzaktan eğitimde etkinliği artırmaya yönelik politikaların ve uygulamaların hayata geçirilmesi son derece önemlidir.

Uzaktan eğitimde özellikle öğrencilerin yaşadıkları sorun ve sıkıntıların giderilerek uzaktan eğitimin etkinliğinin artırılması bakımından hayata geçirilmesi gereken uzaktan eğitimde etkinliği artırmaya yönelik politikaların ve uygulamaların başında uzaktan eğitimde teknoloji okuryazarlığının geliştirilmesi ve kullanımının yaygınlaştırılması yer almaktadır. Nitekim Bates de 1995 yılında literatür taramasına dayalı olarak uzaktan eğitimde teknoloji kullanımı üzerine yaptığı araştırmada, uzaktan eğitimde teknoloji kullanımı için dikkate alınması gereken hususları saptamıştır. Bu bağlamda uzaktan öğretimde profesyonel tasarım ile etkileşimin önemine vurgu yaparak, teknolojinin bir sorun değil araç olduğunu ve asıl sorunun öğrenenlere neyin nasıl öğretilceğinin olduğunu ifade etmiştir.

Wegmann & McCauley ise 2007 yılında yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları sorun ve sıkıntıların bertaraf edilmesi noktasında etkin bir öğrenme ortamının oluşturulması gerektiğine ve bunun için uzaktan öğrenme ortamlarında etkileşimin geliştirilmesi amacıyla bir dizi strateji geliştirilmesi gerektiğine vurgu yaparak eğitimin tüm bileşenleri açısından yapılması gerekenleri tek tek belirtmişlerdir.

Bates ile Wegmann ve McCauley tarafından yapılan çalışmaları destekler nitelikte 2013 yılında Eby tarafından yapılan çalışmada da uzaktan eğitimde özellikle öğrenciler açısından karşılaşılan değinilen sorun ve sıkıntıların giderilerek uzaktan eğitimde etkinliğin artırılması bakımından eğitim tasarlanırken uzaktan eğitimin herkese açık demokratik bir sistem olması, geleneksel eğitime göre ucuz olması, öğrenme içeriklerinin sürekli olarak ve anında güncellenmesi, öğrenmenin yaşam boyu süren bir etkinlik olması, öğrenenlerin kendi öğrenme sorumluluğunu alması, bireyin kendi beklenti, istek, gereksinme ve yetenekleri doğrultusunda öğrenme ve iletişim etkinliklerini tasarlaması, bireyin öğrenmek için işini bırakmaması ya da günlük işlerden vazgeçmemesi, bireyin sadece içerik ve fiziksel çevresindeki diğer öğrenenlerle değil, farklı ülke ve bölgelerden uzman öğrenenlerle etkileşim kurabilmesi, öğrenenlerin tüm etkinliklerin merkezinde olması, öğrenme içeriklerinin sürekli olarak ve anında güncellenmesi, yaş, mekân, zaman gibi kısıtların olmaması hususlarına dikkat edilmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır (Eby, 2013).

Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin alan ve program yeterlik algularını etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmadan sosyal hizmet bölümü dışındaki diğer lisans programlarında öğrenim gören öğrencilerin alan ve program yeterlik algularının saptanması amacıyla da yararlanılabilir. Ayrıca araştırma sonuçlarının sosyal hizmet eğitiminde uzaktan öğretimin yeniden gündeme taşındığı günümüz koşullarında yol gösterici olacağı umulmaktadır. Yine bu araştırmanın sonuçlarının özellikle sosyal hizmet eğitimi kalitesinin artırılmasına dönük çalışmalar açısından yol gösterici olacağı ve alan yazına ciddi bir katkı sağlaması beklenmektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı

"Pandemi (COVID-19) Sürecinde Sosyal Hizmette Uzaktan Eğitimin Sosyal Çalışmacı Adaylarının Alan ve Program Yeterliklerine Etkisi" başlıklı makale ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur.

Kaynakça

Akbulut, Y. (2010). Sosyal bilimlerde spss uygulamaları: sık kullanılan istatistiksel analizler ve açıklamalı spss çözümleri. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi (2022, Haziran 26). Açıköğretim fakültesi lisans programları (4 yıllık). <https://www.anadolu.edu.tr/acikogretim/turkiye-programlari/acikogretim-sistemindeki-programlar>

Anadolu Üniversitesi Anadolu Bilgi Paketi (2022, Haziran 26). Sosyal hizmet bölümü program çıktıları. <https://www.anadolu.edu.tr/abp/program/programCiktilari/11>

- Anadolu Üniversitesi Anadolu Bilgi Paketi (2022b). Sosyal Hizmet Bölümü Alan Yeterlilikleri. <https://www.anadolu.edu.tr/abp/program/alanYeterlilikleri/12>
- Balaman, F. & Hanbay Tiryaki, S. (2021). Corona Virüs (Covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 10 (1): 52-84.
- Balaban Salı, J. (2018). Veri toplama araçlarında bulunması gereken nitelikler. In A. Şimşek (Editör) Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri (134-161). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 2653, AÖF Yayınları No: 1619.
- Bates A. W. (1995). Technology, open learning and distance education. London: Routledge.
- Baykul, Y. (2000). Eğitimde ve psikolojide ölçme: klasik test teorisi ve uygulaması. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Buz, S. ve Afyonoğlu, M. F. (2021). Sosyal hizmet öğrencilerinin covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik değerlendirmeleri: Türkiye'nin yedi bölgesinde yedi il örnelemi. Toplum ve Sosyal Hizmet, 1 (Covid-19 Özel Sayı): 247-269.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Veri analizi el kitabı (1. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı, istatistik, araştırma deseni, spss uygulamaları ve yorum (15. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Demiray, U. (1999). Bir çağdaş eğitim modeli olarak uzaktan eğitim uygulaması. Jandarma Dergisi, 85, 46-52.
- Duman, S. N. (2020). Salgın döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi, Milli Eğitim, 49 (Özel Sayı 1): 95-112.
- Eby, G. (2013). Uzaktan eğitim (uze) ortamlarının tasarımı: yazılım mühendisliği yaşam döngüsü yaklaşımı. Ankara: Kültür.
- Elitaş, T. (2017). Uzaktan eğitim lisans sürecinde yeni iletişim teknolojileri: Atatürk Üniversitesi uzaktan eğitim merkezi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Field, A. (2009). Discovering statistics using SPSS:(and sex, drugs and rock'n'roll). NewYork: Sage.
- Gorsuch, R. L. (1974). Factor analysis. Philadelphia: Saunders.
- Gökçek Karaca, N. & Demirci, E. (2013). Sosyal hizmet yönetimine giriş. In N. Gökçek Karaca & E. Demirci (Editör) Sosyal hizmet yönetimi (2-33). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 2876, AÖF Yayınları.
- Hair, J. F. & Black, W. & Babin, B. & Anderson, R.E., & Tatham, R.L. (2005). Multivariate data analysis. (5th Edition). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

- Institute of Education Sciences National Center for Education Statistics (2008). Distance education at degree granting postsecondary institutions: 2006-07. <https://nces.ed.gov/pubs2009/2009044.pdf>
- Karaca, E. (2020). Sosyal hizmet araştırmalarında ölçek geliştirme ve bu süreçte spss kullanımı. Eskişehir: Nisan Kitabevi.
- Karasar, N. (2000). Araştırmalarda rapor hazırlama (10. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Lee, H. B. & Comrey, A. L. (1979). Distortions in a commonly used factor analytic procedure. *Multivariate Behavioral Research*, 14 (3): 301-321. https://doi.org/10.1207/s15327906mbr1403_2
- Özdoğan, A. . & Berkant, H. G. (2020). COVID-19 pandemi dönemindeki uzaktan eğitime ilişkin paydaş görüşlerinin incelenmesi, *Milli Eğitim*, 49 (Özel Sayı 1): 13-43.
- Rea, L. M., & Parker, R. A. (2014). *Designing and conducting survey research: a comprehensive guide*. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Scherer, R. F. & Wiebe F. A.& Luther, D. C. & Adams J. S. (1988). dimensionality of coping: factor stability using the ways of coping questionnaire. *Psychological Reports*. 62, 763-770.
- Seçer, İ. (2015). SPSS ve LISREL ile pratik veri analizi (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Selçuk, O. & Gencer, T. E. & Karataş, Z. (2021). Sosyal hizmet öğrencilerinin covid-19 salgını ve uzaktan eğitim sürecine ilişkin tutumları ile psikolojik sağamlıklarının incelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 32: 967-994.
- Simonson, M., Smaldino, S. E., Albright, M. ve Zvacek, S. (2012). *Teaching and learning at adistance: Foundations of distance education*. Boston: Pearson Education, Inc.
- Tavşancıl, E. (2014). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tavşancıl, E. & Keser, H. (2002). İnternet kullanımına yönelik likert tipi bir tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1, 1, 79-100.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Valentine, D. (2002). Distance learning: promises, problems, and possibilities. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 5 (3): 1-11.
- Yükseköğretim Kurulu (2022). Sosyal hizmet (fakülte) programı bulunan tüm üniversiteler. YÖK Lisans Atlası. <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10193>
- Wegmann S. J., & McCauley J. K. (2007). Can you hear us now? stances towards interaction and rapport. In Y. Inoue (Editör) *Online education for lifelong learning* (29-50). Information Science Publishing.

Extended Abstract

Introduction

Although there are programs that provide distance education in the field of social work in Turkey, the meeting of formal departments with distance education took place with the Covid-19 epidemic that emerged in 2020. Distance education or education is a contemporary practice that includes education models that combine students, instructors and educational tools in different places with communication technologies and enables students to learn by using communication technologies.

The social work profession and education is practice-based. For this reason, applied courses have a special place and importance besides theoretical courses in social work education. Practical courses create an environment that allows students to transfer and integrate the knowledge, skills and values they have acquired during their education. In this environment where face-to-face interaction is important, what is expected from the student is to transfer the knowledge, skills and values he has learned in social work education to the field he practices, and to gain experience by gaining awareness of himself and his professional knowledge, skills and values. In social work education, which is expressed as an applied learning process in which face-to-face interaction is important, the immediate and inevitable transition to distance education has made it difficult for students to conduct applied courses effectively. Especially in the context of practice courses traditionally conducted on the basis of face-to-face interaction, concerns and criticisms have come to the fore whether the students have acquired the competencies required by the profession. Undoubtedly, it is necessary to investigate how the students of the social work department perceive the distance education they have experienced personally during the pandemic process and how this education affects their field and program competencies.

The main purpose of this study is to determine how the distance social work education experienced by the students of the social work department during the pandemic process affect the field and program competencies required by the social work profession, through a scale developed. For this main purpose, answers to the following questions were sought in the study:

At what level do social work students agree with the expressions of field and program competency?

Do social work students' perception of field and program competency levels differ according to their age, gender, teaching method, satisfaction with distance education, whether they find the methods and tools of distance education useful, whether they find the methods and tools of distance education effective in terms of the efficiency of all courses, the duration of being on the internet on the days of the classes and the tools used to access the lessons?

Methodology

In this research, which is in the comparative type relational survey model, the participants are 414 students studying in Social Work Undergraduate Programs in the 2021-2022 academic year. In determining the sample size, the number corresponding to 95% confidence level and 5% acceptable margin of error according to the number constituting the research population and the number that is 5 times the number of items in the scale were taken as basis. The data were collected through the "Social Work Department Field and Program Competencies Perception Scale" (SWDFPCPS) developed by the researcher. SWDFPCPS consists of two parts. In the first part of the scale, there are 15 questions to determine the personal and demographic information of the students and their attitudes towards distance education and distance social work education, and in the second part, there are 17 items related to the field and program competencies of social work department on a 5-point Likert-type scale consisting of 5 choices, from 1=Strongly Disagree to 5=Strongly Agree. SPSS 21.00 statistical package program was used in the analysis of the data. Exploratory factor analysis and varimax rotation technique were used to understand whether the SWDFPCPS consists of items measuring the same quality. The reliability coefficient of

SWDFPCPS was calculated with the Cronbach α formula, and the relationship between the response given to each item in the scale and the total score obtained from the scale was calculated using the Item-Total Correlation technique. The field and program competency perceptions of the students receiving social work education in Turkey were evaluated using the median, mode and arithmetic mean on the basis of all scales.

Conclusion

The findings of the research show that the field and program efficacy perceptions of the students studying in social work undergraduate programs, as measured by the Social Work Department Field and Program Efficiency Perception Scale, are at a moderate level during the distance education process. This result reveals that students who receive social work undergraduate education in the distance education process perceive themselves as neither good nor bad in terms of gaining social work undergraduate education and program competencies. Whether these perceptions of the students included in the research are age, gender, the teaching method predominantly used in the distance education process, whether they are satisfied with distance education, whether they find the methods and tools used in the distance education process useful, the methods and tools used in the distance education process are effective in terms of the efficiency of all courses. When it is tested whether it differs according to whether the students find it, the duration of being on the internet on the days when the classes are held, and the variables of the tools provided with the internet connection, the satisfaction of receiving social work training from a distance in addition to age, the benefit and effectiveness of the methods and tools used in the distance education process, the field and program proficiency. It has been determined that there are important variables that affect their perceptions.

This study, which was conducted to determine the factors affecting the field and program proficiency perceptions of social work students, can also be used to determine the field and program proficiency perceptions of the students studying in other undergraduate programs other than the social work department. In addition, it is hoped that the results of the research will be guiding in today's conditions in which distance education is brought to the agenda again in social work education. It is expected that the results of this research will make a serious contribution to the academicians who work to increase the quality of social work education and to the national and international literature.

Consequently, the findings from this study revealed that the scale is valid and reliable, the participants perceive themselves neither good nor bad in terms of field and program competencies in the distance education process. In addition, according to the results of the research, the age of the students, their satisfaction with receiving distance social work education, the benefits and effectiveness of the methods and tools used in the distance education process are important variables that affect their perceptions of program competency.